

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI
č.j. 1298/94-L

Praze dne 19. prosince 1994
Výtisk č.: 1

Pro schůzi vlády České republiky

Věc: Návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících

Návrh se předkládá ke splnění úkolu vyplývajícího z plánu hlavních úkolů vlády na II. pololetí 1994. Návrh byl projednán se všemi ústředními orgány státní správy a s Nejvyšším soudem České republiky.

Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Předkládací zpráva
- III. Návrh zákona s
důvodovou zprávou
- IV. Návrh komuniké

Předkládá:

JUDr. Jiří Novák
ministr spravedlnosti

ÚŘAD VLÁDY ČR ODBOR VLÁDNÍ AGENDY		
INDEX 23 -12- 1994		
Č.J. 1092/94	ÚTVAR VI	POČ. PŘ. 120

MINISTR SPRÁVEDLNOSTI

JUDr. Jiří Novák

V Praze dne 21. prosince 1994

M - 814/94

Vážený pane předsedo,

podle plánu hlavních úkolů vlády na II. pololetí 1994 v příloze předkládám návrh zákona, kterým se mění a doplňuje trestní zákon, trestní řád, zákon o Policii České republiky a zákon o vyšších soudních úřednících.

S pozdravem

Vážený pan
Doc. ing. Václav Klaus, CSc.,
předseda vlády
Praha

1

Legislativní rada vlády

Č.j. 1092/94

V Praze dne 28. února 1995

S t a n o v i s k o

Legislativní rady vlády k návrhu zákona, kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících

I.

O projednání návrhu zákona, kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících ve vládě požádal ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Novák.

Účelem navrhovaného zákona je právně vymezit účinné prostředky k zasahování proti vyšším formám trestné činnosti, všeobecně označovaným jako organizovaný zločin, a to z hlediska prevence i represe. Dále se novelizace zaměřuje na rozšíření tzv. odklonů v trestním řízení a alternativních trestů.

Podle předkladatele návrh respektuje závazky vyplývající pro Českou republiku z mezinárodních dokumentů.

Návrh byl projednán v připomínkovém řízení se všemi ústředními orgány státní správy a je předkládán bez rozporů. Jeho realizace nebude spojena s dalšími požadavky na pracovní síly a nebude klást další nároky na prostředky ze státního rozpočtu.

Navrhovaná právní úprava byla projednána ve stálých pracovních komisích Legislativní rady vlády. K jejich připomínkám bylo přihlédnuto v části II tohoto stanoviska.

II.

Legislativní rada vlády doporučuje, aby při dalším projednávání návrhu zákona, kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících bylo přihlédnuto k těmto připomínkám:

K jednotlivým ustanovením

K Čl. I bod 1

1. Zařazovat zvláštní ustanovení o beztrestnosti osoby při její činnosti jako agenta policie není na místě, neboť v zákoně nelze předem vyloučit jakýkoliv trestní postih; z hlediska materiální stránky trestné činnosti (společenská nebezpečnost) je navíc takové ustanovení nadbytečné, protože jednání agenta, jinak trestně postižitelné, by nemuselo být trestným činem právě z hlediska absence společenské nebezpečnosti.

2. Úprava postupu agenta patří svou povahou spíše do zákona o Policii ČR, kde se ostatně tato problematika předkládaným návrhem upravuje a definuje se zde rovněž pojem "agent".

K Čl. I bod 4

Navrhuje se, aby v tomto bodě za slovy "tečka na konci" byla pro jasnost doplněna slova "ustanovení pod písmenem j)".

K Čl. I bod 6

1. V navrhovaném znění § 43 jsou ve druhé větě slova "po předchozí dohodě s členem zločinného spolčení anebo i bez takové dohody" pro vymezovanou skutkovou podstatu trestného činu nadbytečná a doporučují se vypustit.

2. Vzhledem k tomu, že trest obecně prospěšných prací není omezujícím opatřením, bude třeba ve druhé větě navrhovaného § 45a odst. 1 před slovy "přiměřená omezení" vypustit slovo "jiná".

K Čl. I bod 12

Vzhledem k tomu, že nálepky k označení zboží samy nedokazují splnění poplatkové povinnosti, bude třeba z navrhovaného znění doplňujícího nadpis § 145 vypustit slovo "jiných".

K Čl. I bod 14

V poslední větě navrhovaného § 163b bude třeba za slova "takové oznámení učinit" doplnit spojku "i".

K Čl. II bod 4

1. Podle důvodové zprávy mají být připravovanou novelizací celního zákona některé celní orgány pověřeny plněním úkolů, které jinak v trestním řízení plní policejní orgány. Mělo by jít konkrétně o inspektoráty celní a finanční stráže. S tímto odůvodněním není navrhované znění § 12 odst. 2 zcela v souladu, neboť se v něm hovoří o všech celních orgánech.

2. Přijetí navrhovaného znění by v podstatě znamenalo založení další policie, neboť se zde zakotvuje postavení celních orgánů v trestním řízení vedle policejních orgánů; tato kompetence by mohla narušit dosavadní koncepci postupu policejních orgánů. Do sdělení obvinění by tak mohly provádět v téže věci šetření dva orgány

současně, bez toho, že by o tom byly vzájemně informovány, a případně s různým výsledkem. Bude proto třeba navrhované znění upřesnit.

K Čl. II bod 9

1. Navrhuje se v odstavci 2 vyjádřit, že výjimka, pokud jde o výkon soudního nebo správního rozhodnutí, se vztahuje pouze na případy, kdy by na účtu u banky po zajištění peněžních prostředků podle § 79a nezůstaly další peněžní prostředky, z nichž by se mohly pokrýt částky vymáhané soudním nebo správním rozhodnutím.

2. V první větě odstavce 2 bude místo slov "po jeho provedení" vhodnější uvést slova "poté, co banka zajištění provedla, i".

K Čl. II bod 19

1. Dosavadní text § 209 tr. řádu není v rozporu s nálezem Ústavního soudu a proto by jeho znění mělo být ponecháno.

2. Přesnějším by bylo, zařadit zvýšenou ochranu svědka do stávajícího ust. § 101 tr. řádu (výslech svědka).

3. Navrhovaná novelizace se nedotýká ustanovení § 165 tr. řádu, kde se upravuje účast obhájců ve vyšetřování. Účast obhájce při výslechu svědka, jehož totožnost má být utajena, by v některých případech mohla znamenat nežádoucí identifikaci tohoto svědka. V takových výjimečných případech by měla být účast obhájce vyloučena.

K Čl. II bod 26

V navrhovaném znění § 311 odst. 1 se v první větě za slova "uhrazené škody" doporučuje doplnit slova "nebo škody, k jejíž úhradě byly provedeny potřebné úkony".

K Čl. II bod 34

Jako vhodnější řešení se navrhuje, aby v trestním řádu byly upraveny jen procesní instituty týkající se trestu obecně prospěšných prací a vlastní výkon tohoto

trestu byl upraven zvláštním zákonem, na který by trestní řád odkázal. V takovém případě by bylo třeba uvést, že účinnost ustanovení o trestu obecně prospěšných prací nastává současně s účinností zvláštního zákona.

III.

Legislativní rada vlády doporučuje vládě schválit návrh zákona, kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o soudním řízení trestním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících s úpravami uvedenými v části II tohoto stanoviska.

JUDr. Jan Kalvoda
místopředseda vlády a
předseda Legislativní rady vlády

N á v r h

U s n e s e n í

vlády České republiky ze dne č.

k návrhu zákona, kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících

V l á d a

I. s c h v a l u j e návrh zákona, kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, s úpravami podle stanoviska Legislativní rady vlády České republiky,

II. p o v ě ř u j e

1. předsedu vlády

a) předložit vládní návrh zákona Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k dalšímu ústavnímu projednání,

b) požádat předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, aby organizační výbor navrhl Poslanecké sněmovně výjimečně upustit od projednávání zásad zákona vzhledem k

naléhavosti jeho přijetí,

2. ministra spravedlnosti odůvodnit vládní návrh zákona v orgánech Parlamentu České republiky.

Provedou:

předseda vlády

ministr spravedlnosti

P ř e d k l á d a c í z p r á v a

Návrh zákona, kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, je předkládán v souladu s plánem hlavních úkolů vlády na II. pololetí 1994.

Návrh se zaměřuje na dva základní okruhy problémů. Především reaguje na nutnost přijmout odpovídající právní úpravu, která by umožňovala účinněji zasahovat proti vyšším formám trestné činnosti, všeobecně označovaným jako organizovaný zločin, a to jak z hlediska prevence, tak i represe. Druhou oblastí, na kterou se navrhovaná novelizace zaměřuje, je rozšíření jednak tzv. odklonů v trestním řízení, jednak alternativních trestů.

Návrh zákona respektuje závazky vyplývající pro Českou republiku z mezinárodních dokumentů, nebo z mezinárodních dokumentů, u nichž se přístup České republiky předpokládá. Jedná se zejména o Konvenci Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu, o doporučení výboru ministrů Rady Evropy z roku 1987 ke zjednodušení trestního řízení o doporučení R (92) 16 k Evropským pravidlům o trestech a opatřeních realizovaných v Evropském společenství. Návrh rovněž respektuje právní názor vyjádřený v nálezu Ústavního soudu České republiky č. 214/1994 Sb.

Návrh byl opakovaně projednán v připomínkovém řízení se všemi ústředními orgány státní správy a s Nejvyšším soudem České republiky. Je předkládán bez rozporů.

Realizace návrhu není spojena s dalšími požadavky na pracovní síly a neklade žádné další nároky na finanční prostředky ze státního rozpočtu.

Vzhledem k naléhavosti přijetí uvedené právní úpravy se navrhuje požádat Poslaneckou sněmovnu, aby upustila od projednávání zásad návrhu zákona.

N á v r h

Z á k o n

ze dne 1994,

kterým se mění a doplňují zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky :

Čl. I

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 120/1962 Sb., zákona č. 53/1963 Sb., zákona č. 56/1965 Sb., zákona č. 81/1966 Sb., zákona č. 148/1969 Sb., zákona č. 45/1973 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 47/1990 Sb., zákona č. 175/1990 Sb., zákona č. 457/1990 Sb., zákona č. 545/1990 Sb., zákona č. 490/1991 Sb., zákona č. 557/1991 Sb., nálezu Ústavního soudu České a Slovenské Federativní Republiky ze dne 4. září 1992, publikovaného v částce 93/1992 Sb., zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb. a nálezu Ústavního soudu České republiky č. 91/1994 Sb. se mění a doplňuje takto:

1. Za § 15 se vkládá nový § 15a, který zní:

"§ 15a

Čin jinak trestný, spáchaný agentem jednajícím s cílem odhalit pachatele trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení a umožnit jejich trestní postih, není trestným činem. To neplatí, jestliže agent mohl bez nebezpečí

svého vyjádření od spáchání činu upustit, anebo způsobený následek spočívá v těžké újmě na zdraví nebo smrti nebo je zřejmě stejně závažný nebo závažnější než následek spočívající v jeho vyjádření a ve znemožnění další činnosti agenta."

2. V § 21 odst. 2 se za slovo "nestanoví-li" vkládají slova "zákon nebo".

3. § 27 včetně nadpisu zní:

"§ 27

Druhy trestů

Za spáchané trestné činy může soud uložit pouze tyto tresty

- a) odnětí svobody,
- b) obecně prospěšné práce,
- c) ztrátu čestných titulů a vyznamenání,
- d) ztrátu vojenské hodnosti,
- e) zákaz činnosti,
- f) propadnutí majetku,
- g) peněžitý trest,
- h) propadnutí věci,
- ch) vyhoštění
- i) zákaz pobytu."

4. V § 33 se v ustanovení pod písmenem i) vypouští slovo "nebo", tečka na konci se nahrazuje čárkou a připojují se slovo "nebo" a ustanovení pod písmenem k), které zní:

"k) přispěl k objasňování trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení."

5. V § 40 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

"(3) Soud může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby též tehdy, jestliže odsuzuje pachatele, který významně přispěl k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení nebo napomohl zabránit trestné činnosti, kterou ve prospěch zločinného spolčení jiný připravoval nebo se o ni pokusil, jestliže vzhledem

k možnostem nápravy pachatele a povaze jím spáchané trestné činnosti má za to, že účelu trestu lze dosáhnout i trestem kratšího trvání."

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4 a slova "1 nebo 2" se nahrazují slovy "1 až 3".

6. Za § 42 se vkládají nové § 43, 44, 45 a 45a, které včetně nadpisu nad § 43 zní:

"Ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch zločinného spolčení

§ 43

Pachatel, který spáchal úmyslný trestný čin jako člen zločinného spolčení, nebo

pachatel, který takový čin spáchal po předchozí dohodě s členem zločinného spolčení anebo i bez takové dohody v úmyslu zločinnému spolčení napomáhat, se považuje za pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch zločinného spolčení, jestliže okolnosti činu nebo osoba pachatele podstatně zvyšují stupeň jeho nebezpečnosti pro společnost.

§ 44

(1) Horní hranice trestní sazby odnětí svobody stanovené v tomto zákoně se u pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch zločinného spolčení zvyšuje o jednu třetinu. Takovému pachateli soud uloží trest odnětí svobody v horní polovině takto stanovené trestní sazby odnětí svobody.

(2) Horní hranice trestní sazby nesmí ani po zvýšení podle odstavce 1 převyšovat patnáct let. Při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let nesmí horní hranice převyšovat dvacet pět let.

Obecně prospěšné práce

§ 45

(1) Soud může uložit trest obecně prospěšných prací, odsuzuje-li pachatele za trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, jestliže vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele lze mít důvodně za to, že výkonem tohoto trestu bude dosaženo účelu trestu stejně, jako kdyby na pachateli byl vykonán trest odnětí svobody.

(2) Za podmínek uvedených v odstavci 1 lze trest obecně prospěšných prací uložit, i když ve zvláštní části tohoto zákona není stanoven. Může být uložen jako trest samostatný nebo i vedle jiného trestu. Nelze však uložit trest obecně prospěšných prací vedle trestu odnětí svobody.

(3) Trest obecně prospěšných prací záleží v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce ve prospěch obce při údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací, nebo jiné obdobné práce sledující obecný prospěch.

§ 45a

(1) Trest obecně prospěšných prací může soud uložit ve výměře od 50 do 400 hodin. Soud může uložit pachateli na dobu trestu i jiná přiměřená omezení směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu též uloží, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

(2) Při ukládání trestu obecně prospěšných prací přihlédne soud též ke zdravotní způsobilosti pachatele. Trest obecně prospěšných prací neuloží, je-li pachatel zdravotně nezpůsobilý k soustavnému výkonu práce.

(3) Obecně prospěšné práce je odsouzený povinen vykonat osobně a bezplatně ve svém volném čase nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy soud nařídil výkon tohoto trestu.

(4) Jestliže pachatel v době od odsouzení do skončení výkonu trestu obecně prospěšných prací nevedl řádný život, nebo zaviněně nevykonal ve stanovené době uložený trest, přemění soud trest obecně prospěšných prací nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody a rozhodne zároveň o způsobu jeho výkonu; přitom každé i jen započaté dvě hodiny nevykonaného trestu obecně prospěšných prací se počítají za jeden den odnětí svobody.

(5) Na pachatele, kterému byl uložen trest obecně prospěšných prací, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán nebo bylo od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno.".

7. V § 54 odst. 3 větě první se slova "výkon tohoto trestu mohl být zmařen" nahrazují slovy "ve stanovené lhůtě nebyl vykonán".

8. V § 55 odst. 1 písm. d) se za slovo "pachatel" vkládají slova "byť jen zčásti", tečka se nahrazuje čárkou a připojují se slova "pokud hodnota věci uvedené pod písmenem c) není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.".

9. V § 68 odst. 2 poslední větě se za slova "peněžitý trest" vkládají čárka a slova "trest zákazu pobytu".

10. V § 78 se za slovo "svobody" vkládají čárka a slova "obecně prospěšné práce".

11. V § 89 se připojuje nový odstavec 20, který zní:

"(20) Zločinné spolčení je společenstvím více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na dosahování zisku soustavným pácháním úmyslné trestné činnosti.".

12. V nadpisu § 145a se připojují slova "nebo jiných předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti".

13. V § 145a odst. 1 se za slovo "účely" vkládají slova "nebo jiné předměty vydávané státním orgánem nebo jím zmocněnou právníckou osobou jako doklad o splnění poplatkové povinnosti" a za slova "takové nálepky" se vkládají slova "nebo předměty".

14. Za § 163 se vkládá nový oddíl čtvrtý, který včetně nadpisu zní:

"Oddíl čtvrtý

Zločinné spolčení

§ 163a

Účast na zločinném spolčení

(1) Kdo založí zločinné spolčení, nebo kdo se činnosti takového spolčení účastní, anebo kdo zločinné spolčení podporuje, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku.

(2) Ustanovení § 43 a 44 se na pachatele činu uvedeného v odstavci 1 neužije.

§ 163b

Kdo spáchá čin uvedený v § 163a, není trestný, učinil-li o zločinném spolčení oznámení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tímto zákonem z jiného činu zločinného spolčení, než je uveden v § 163a, mohlo být ještě odstraněno. Voják může takové oznámení učinit veliteli nebo náčelníku."

Dosavadní oddíly čtvrtý a pátý se označují jako oddíly pátý a šestý.

15. V § 167 odst. 1 se za slova "padělání a pozměňování peněz (§ 140)" vkládají slova "účasti na zločinném spolčení (§ 163a odst. 1) a za slova "podvodu podle § 250 odst. 4," se vkládají slova "podílnictví podle § 251 odst. 3 a § 251a odst. 3,".

16. V § 171 odst. 1 písm. d) se za slovo "léčení" vkládají čárka a slovo "ústavní".

17. V § 251 se v odstavci 2 slova "šest měsíců" nahrazují slovy "jeden rok" a připojuje se odstavec 3, který zní:

"(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 prospěch velkého rozsahu."

18. § 251a odst. 3 zní:

"(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve vztahu k věcem pocházejícím z obchodu s omamnými nebo psychotropními látkami nebo z jiného zvlášť závažného trestného činu, nebo

b) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 prospěch velkého rozsahu."

Čl. II

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č. 149/1969 Sb., zákona č. 48/1973 Sb., zákona č. 29/1978 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 303/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb., zákona České národní rady č. 25/1993 Sb., zákona č. 115/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb. a nálezu Ústavního soudu České republiky č. 214/1994 Sb. se mění a doplňuje takto:

1. § 2 odst. 3 zní:

"(3) Státní zástupce je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví, pokud zákon nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak."

2. § 8 odst. 2 zní:

"(2) Jestliže je toho v trestním řízení třeba k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin nebo v řízení před soudem též k posouzení poměrů obviněného anebo pro výkon rozhodnutí, může státní zástupce a po podání obžaloby předseda senátu požadovat údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, údaje z evidence cenných papírů a v řízení o trestném činu zkrácení daně též údaje získané v daňovém řízení. Tyto údaje nelze využít pro jiný účel než pro trestní řízení, v jehož rámci byly vyžádány."

3. V § 8 odst. 3 se na konci připojuje věta, která zní:
"Za státem uznanou povinnost mlčenlivosti se podle tohoto zákona nepovažuje taková povinnost, jejíž rozsah není vymezen zákonem, ale vyplývá z právního úkonu učiněného na základě zákona.".

4. V § 12 odst. 2 se na konci připojuje věta:

"Postavení policejních orgánů mají celní orgány v řízení o trestných činech

- a) porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou,
- b) padělání a pozměňování nálepek k označování zboží,
- c) ohrožení devizového hospodářství,
- d) zkrácení daně, poplatku a podobné dávky,
- e) porušení předpisů o nálepkách k označení zboží,
- f) nedovolené výroby a držení radioaktivních látek, jde-li o jejich dovoz, průvoz, vývoz, obstarání pro jiného a přechovávání,
- g) nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů, jde-li o jejich dovoz, průvoz, vývoz, opatření pro jiného a přechovávání.".

5. V § 55 odst. 2 zní:

"(2) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že svědku nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědectví hrozí zřejmá újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení jejich základních práv a nelze-li ochranu svědka zajistit jiným způsobem, jméno a příjmení svědka a jeho další osobní údaje se do protokolu nezapisují, ale vedou se odděleně od trestního spisu a mohou se s nimi seznamovat jen orgány činné v trestním řízení působící v trestní věci, ve které byl svědek vyslechnut. Svědek se poučí o právu podepsat protokol o výsledku smyšleným jménem a příjmením, pod kterým je pak veden. Pominou-li důvody pro oddělené vedení osobních údajů svědka, připojí se tyto údaje k trestnímu spisu.".

6. V § 65 odst.1 se v první větě za slova "o hlasování" vkládají slova "a osobních údajů svědka podle § 55 odst. 2"

7. V § 67 se v ustanovení pod písm. b) za slova "působit na"

vkládají slova "dosud soudem nevyslechnuté" a v ustanovení pod písm. c) za slovo "činnosti" se vkládají čárka a slova "pro níž je stíhán".

8. V § 71 odst. 3 poslední větě a v odstavci 5 a 7 se slovo "nejvyšší" nahrazuje slovem "vrchní".

9. Za § 79 se vkládá § 79a, který včetně nadpisu zní:

"§ 79a

Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky

(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že peněžní prostředky na účtu u banky jsou určeny ke spáchání trestného činu, nebo k jeho spáchání byly užity, nebo jsou výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, vyšetřovatel nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu. Vyšetřovatel a policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebují předchozí souhlas státního zástupce.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 musí být doručeno bance, která vede účet a po jeho provedení majiteli účtu. V rozhodnutí se uvede bankovní spojení, kterým se rozumí číslo účtu a kód banky, a dále peněžní částka v příslušné měně, na kterou se zajištění vztahuje a nestanoví-li orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 jinak, zakáže se okamžikem doručení rozhodnutí jakákoliv dispozice s peněžními prostředky, které se na účtu nacházejí, až do výše zajištění, s výjimkou výkonu soudního nebo správního rozhodnutí.

(3) Jestliže zajištění peněžních prostředků na účtu pro účely trestního řízení již není třeba, nebo zajištění není třeba ve stanovené výši, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo je omezí. Vyšetřovatel a policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebují předchozí souhlas státního zástupce. Rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění je třeba doručit bance a majiteli účtu.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 a 3 je přípustná stížnost."

10. Oddíl pátý hlavy čtvrté části první včetně nadpisu zní:

"Oddíl pátý

Zadržení a otevření zásilek a jejich záměna

§ 86

Zadržení zásilky

(1) Je-li k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení nutno zjistit obsah nedoručených telegramů, dopisů nebo jiných zásilek, které pocházejí od obviněného nebo jsou jemu určeny, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, aby je pošta nebo osoba provádějící jejich dopravu vydaly jemu a v přípravném řízení buď státnímu zástupci, nebo vyšetřovateli, anebo policejnímu orgánu.

(2) Bez nařízení uvedeného v odstavci 1 může být doprava zásilky pozdržena na příkaz vyšetřovatele nebo policejního orgánu, pokud věc nesnese odkladu a nařízení nelze předem dosáhnout. Neobdrží-li pošta nebo osoba provádějící dopravu zásilek v takovém případě do tří dnů nařízení podle odstavce 1, nesmí dopravu zásilek dále zdržovat.

§ 87

Otevření zásilky

(1) Zásilku vydanou podle § 86 odst. 1 může otevřít jen předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce, vyšetřovatel nebo policejní orgán.

(2) Otevřená zásilka se odevzdá adresátovi, a není-li jeho pobyt znám, některému z jeho rodinných příslušníků; jinak se zásilka vrátí odesílateli. Je-li však obava, že odevzdáním zásilky by mohlo dojít ke zmaření nebo podstatnému ztížení účelu trestního stíhání, připojí se zásilka ke spisu; je-li to vhodné, oznámí se adresátovi obsah dopisu nebo telegramu. Není-li jeho pobyt znám, učiní se oznámení některému z jeho rodinných příslušníků.

(3) Zásilka, kterou nebylo uznáno za nutné otevřít, odevzdá se ihned adresátovi nebo se vrátí poště nebo osobě, která ji vydala.

§ 87a

Záměna zásilky

(1) V zájmu zjištění osob podílejících se na nakládání se zásilkou obsahující omamné látky, psychotropní látky, jedy, radioaktivní materiál, padělané peníze a padělané cenné papíry, střelné nebo hromadně účinné zbraně, střelivo a výbušniny nebo jiné věci, k jejichž držení je třeba zvláštního povolení, věcí určených ke spáchání trestného činu, anebo věcí z trestného činu pocházejících, může předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nařídit, aby byl obsah takové zásilky, vydané podle § 86 odst. 1, zaměněn za nezávadný, a takto upravená zásilka byla předána k další přepravě.

(2) Záměnu provede policejní orgán, který o tom sepíše záznam a zabezpečí úschovu zaměněných věcí a materiálů. Se zaměněnými věcmi se nakládá jako s věcmi odňatými".

11. V § 88 odst. 2 se za předposlední větu vkládá věta, která zní: "Opis příkazu soudce bez odkladu zašle státnímu zástupci.".

12. V § 146 odst. 2 písm. c) se spojka "a" za slovem "soudu" nahrazuje čárkou a za slova "vrchnímu soudu" se vkládají slova "a předseda senátu vrchního soudu nejvyššímu soudu".

13. Za § 159 se vkládá nový § 159a, který včetně nadpisu zní:

"§ 159a

Dočasné odložení trestního stíhání

(1) Jestliže to je třeba k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení, zvláště závažného úmyslného trestného činu nebo jiného úmyslného trestného činu, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, anebo zjištění jejich pachatelů, může vyšetřovatel se souhlasem státního zástupce dočasně odložit zahájení trestního stíhání na nezbytnou dobu, nejdéle však o dva měsíce.

(2) Trvají-li důvody, pro které bylo trestní stíhání dočasně odloženo, může státní zástupce na návrh vyšetřovatele vyslovit souhlas s prodloužením lhůty uvedené v odstavci 1

nejvýše o další dva měsíce, a to i opakovaně.

(3) O dočasném odložení trestního stíhání vyšetřovatel vyhotoví záznam, jehož opis do 48 hodin zašle státnímu zástupci.

(4) Pominou-li důvody pro dočasné odložení trestního stíhání, vyšetřovatel trestní stíhání neprodleně zahájí."

14. V § 160 odst. 1 větě první se za slova "§ 159 odst. 2 a 3" vkládají slova "nebo § 159a odst. 1".

15. V § 160 odst. 2 větě první se za slovo "obvinění" vkládají slova "anebo zahájení trestního stíhání bylo dočasně odloženo".

16. § 179 zní:

"§ 179

K podání obžaloby a k jejímu zastupování před soudem je příslušný státní zástupce vyššího státního zastupitelství, než které u soudu působí, pokud vykonával dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení a věc nepředal nižšímu státnímu zastupitelství."

17. V § 188 odst. 1 písm. f) se tečka na konci vypouští a připojují se slova "nebo rozhodne o schválení narovnání podle § 309 odst. 1."

18. V § 188 odst. 3 se slova "písm. a) až e)" nahrazují slovy "písm. a) až f)" a na konci se připojuje věta: Proti rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání může podat stížnost, jež má odkladný účinek, též poškozený; rozhodne-li soud o schválení narovnání podle § 309 odst. 1, může stížnost, jež má odkladný účinek, podat jen státní zástupce."

19. § 209 včetně nadpisu zní:

"Provádění dalších důkazů

§ 209

12

Předseda senátu dbá o to, aby svědek ještě nevyslechnutý nebyl přítomen při výslechu obžalovaného a jiných svědků. Je-li obava, že svědek v přítomnosti obžalovaného nevypoví pravdu, může předseda senátu nařídit, aby se obžalovaný po dobu jeho výslechu vzdálil z jednací síně. Po návratu do jednací síně však musí být obžalovaný seznámen s obsahem výpovědi svědka, má právo se k ní vyjádřit a klást svědkovi otázky."

20. Za § 223 se vkládá nový § 223a, který včetně nadpisu zní:

"§ 223a

Podmíněné zastavení trestního stíhání
a schválení narovnání

(1) Soud za hlavního líčení trestní stíhání podmíněně zastaví nebo rozhodne o schválení narovnání, shledá-li okolnosti uvedené v § 307 odst. 1 nebo § 309 odst. 1.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 může státní zástupce podat stížnost, jež má odkladný účinek. Proti rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání mohou takovou stížnost podat též obviněný a poškozený."

21. V § 225 odst. 1 se za slova "podle § 223" vkládají čárka a slova "k podmíněnému zastavení trestního stíhání nebo schválení narovnání podle § 223a".

22. § 231 zní:

"§ 231

(1) Vyjde-li najevo mimo hlavní líčení některá z okolností uvedených v § 223 odst. 1 a 2, § 223a odst. 1 nebo § 224 odst. 1 a 2, soud ve veřejném zasedání rozhodne o zastavení trestního stíhání nebo o jeho přerušení, o podmíněném zastavení trestního stíhání, anebo o schválení narovnání.

(2) Rozhodnutí o schválení narovnání může soud mimo hlavní líčení učinit jen ve veřejném zasedání.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1. může státní zástupce

podat stížnost, jež má, nejde-li o přerušení trestního stíhání, odkladný účinek. Proti rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání mohou takovou stížnost podat též obviněný a poškozený."

23. § 266 odst. 1 zní:

"(1) Proti pravomocnému rozhodnutí soudu, státního zástupce nebo vyšetřovatele, jímž byl porušen zákon nebo které bylo učiněno na podkladě vadného postupu řízení, může ministr spravedlnosti podat u nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona."

24. § 266a se vypouští.

25. V § 274 se slova "nejvyššího státního zástupce" nahrazují slovy "státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství".

26. V hlavě devatenácté se za oddíl třetí vkládá nový oddíl čtvrtý, který včetně nadpisu zní:

"Oddíl čtvrtý
Narovnání

§ 309

(1) Jestliže obviněný před soudem prohlásí, že je vinen trestným činem, pro který je stíhán, uhradí poškozenému škodu způsobenou trestným činem nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou trestným činem, a složí na účet soudu peněžní částku určenou konkrétnímu adresátovi k obecně prospěšným účelům, a takové plnění není zřejmě nepřiměřené závažnosti trestného činu, může soud se souhlasem obviněného a poškozeného rozhodnout o schválení narovnání, nejsou-li o prohlášení obviněného důvodné pochybnosti a považuje-li takový způsob vyřízení věci za dostačující.

(2) Při rozhodování soud přihlédne k povaze a závažnosti spáchaného činu, k míře, jakou byl trestným činem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým

poměru.

(3) Rozhodnout o schválení narovnání může soud tehdy, jestliže obviněný je stíhán pro trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 může státní zástupce podat stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 310

Před rozhodnutím o schválení narovnání soud vždy vyslechne obviněného a poškozeného.

§ 311

(1) Rozhodnutí o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, jehož se narovnání týká, jeho právní posouzení, obsah narovnání zahrnující výši uhrazené škody, případně způsob jiného odčinění újmy vzniklé trestným činem, peněžní částku určenou k obecně prospěšným účelům s uvedením jejího příjemce a výrok o zastavení trestního stíhání. Při určení příjemce peněžní částky k veřejně prospěšným účelům je soud vázán návrhem obviněného.

(2) Součástí rozhodnutí o schválení narovnání je též výrok o zastavení trestního stíhání pro skutek, ve kterém je spatřován trestný čin, jehož se narovnání týká.

§ 312

Za peněžní částku určenou k veřejně prospěšným účelům se považují částky pro obce a jiné právnické osoby se sídlem na území České republiky na financování vědy a vzdělání, kultury, školství, na požární ochranu, na podporu a ochranu mládeže, na ochranu zvířat, na účely sociální, zdravotnické a ekologické, humanitární, charitativní, náboženské pro registrované církve a náboženské společnosti, tělovýchovné a sportovní.

§ 313

Rozhodnutí o schválení narovnání se eviduje jako skutečnost významná pro trestní řízení podle zvláštního zákona.

§ 314

Zvláštní ustanovení o rozhodnutí soudu o schválení narovnání v přípravném řízení

(1) Není-li dále stanoveno jinak, užijí se na řízení o návrhu na rozhodnutí o schválení narovnání v přípravném řízení ustanovení § 309 až 313.

(2) V přípravném řízení může státní zástupce podat soudu návrh na rozhodnutí o schválení narovnání, má-li za to, že lze postupovat podle § 309 odst. 1. K návrhu připojí dosud shromážděné důkazy a vyjádření obviněného a poškozeného, že souhlasí s takovým postupem. Obviněný může složit peněžní částku určenou k veřejně prospěšným účelům až po podání takového návrhu soudu.

(3) Rozhodnutí o schválení narovnání v přípravném řízení činí soudce ve veřejném zasedání.

(4) Proti rozhodnutí, jímž v přípravném řízení soud návrh státního zástupce na schválení narovnání a zastavení trestního stíhání zamítl, může stížnost podat státní zástupce, obviněný a poškozený.

(5) Státní zástupce může vzít návrh na schválení narovnání zpět až do doby, než soudce počal vyhlašovat rozhodnutí.

(6) Podání návrhu podle odstavce 2 není překážkou v provádění dalších úkonů přípravného řízení. Byl-li takový návrh vzat zpět nebo byl-li pravomocně zamítnut, nelze k prohlášení obviněného podle § 309 odst. 1 v dalším řízení přihlížet jako k důkazu."

Dosavadní oddíl čtvrtý v hlavě devatenácté se označuje jako oddíl pátý.

27. V § 314c odst. 1 písm. a) se slova "písm. a) až d)," nahrazují slovy "písm. a) až d) a f),".

28. V § 314c odst. 2 se na konci připojuje věta:

"O schválení narovnání samosoudce rozhodne ve veřejném

zasedání".

29. V § 314c odst. 4 se slova "může státní zástupce" nahrazují slovy "mohou státní zástupce a obviněný" a na konci se připojuje věta: Proti rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání může podat stížnost, jež má odkladný účinek, též poškozený; rozhodne-li soud o schválení narovnání podle § 309 odst. 1, může stížnost, jež má odkladný účinek, podat jen státní zástupce."

30. § 314e odst. 2 zní :

"(2) Trestním příkazem lze uložit

- a) trest odnětí svobody do jednoho roku,
- b) trest obecně prospěšných prací,
- c) trest zákazu činnosti do pěti let,
- d) peněžitý trest,
- e) trest propadnutí věci."

31. V nadpisu § 328 se připojují slova " a odsouzených povolaných k výkonu civilní služby".

32. V § 328 odst. 1 se vypouští tečka na konci a připojují se slova "nebo civilní služby".

33. V § 328 odst. 2 větě první se za slovo "vojenskou" vkládají slova "nebo civilní".

34. § 335 až 340a včetně nadpisu zní:

"Oddíl třetí

Výkon trestu obecně prospěšných prací

§ 335

Obecné ustanovení

Trest obecně prospěšných prací odsouzený vykonává v obvodu okresního úřadu, ve kterém bydlí. Se souhlasem odsouzeného může být trest vykonáván i mimo tento obvod.

Nařízení výkonu trestu

§ 336

(1) Jakmile se rozhodnutí, podle něhož se má vykonat trest obecně prospěšných prací, stane vykonatelným, předseda senátu jeho opis zašle okresnímu úřadu, v jehož obvodu má odsouzený trest vykonávat.

(2) Při stanovení druhu a místa výkonu obecně prospěšných prací vychází okresní úřad z potřeby výkonu těchto prací ve svém obvodu a přihlíží k tomu, aby odsouzený trest vykonával co nejblíže místu, kde bydlí. Odsouzeného zároveň poučí o povinnosti dostavit se do 14 dnů od doručení výzvy na obecní úřad, v jehož obvodu má trest vykonávat, k projednání podmínek výkonu trestu.

§ 337

Nesplní-li odsouzený povinnost stanovenou v § 336 odst. 2, nebo bez závažného důvodu neprovádí určené práce, obecní úřad to bezodkladně sdělí soudu, který výkon trestu nařídil. Rovněž mu bez odkladu sdělí, kdy odsouzený uložený trest obecně prospěšných prací vykonal.

§ 338

(1) Jestliže soud přijal záruku zájmového sdružení občanů za nápravu odsouzeného, nebo považuje-li výchovné spolupůsobení zájmového sdružení občanů za prospěšné, postupuje přiměřeně podle § 329.

(2) Okresní úřad je povinen soustřeďovat požadavky obcí na provedení obecně prospěšných prací ve svém obvodu, aby byl zajištěn průběžný přehled o potřebě těchto prací.

(3) Obec je povinna zajistit odsouzenému provádějícímu obecně prospěšné práce bezpečnost a ochranu zdraví při práci ve stejném rozsahu, jako zaměstnanci v pracovním poměru. Na stanovení podmínek a rozsahu náhrady škody vzniklé při výkonu obecně prospěšných prací nebo v souvislosti s ním se přiměřeně užijí předpisy platné pro zaměstnance v pracovním poměru.

§ 339

Odklad a přerušení výkonu trestu

(1) Předseda senátu na potřebnou dobu odloží nebo přeruší výkon trestu obecně prospěšných prací, jestliže odsouzený je stížen chorobou, která mu ve výkonu trestu brání.

(2) Trest obecně prospěšných prací lze na těhotné ženě nebo matce novorozeného dítěte vykonat jen tehdy, jestliže výkonem trestu nedojde k ohrožení těhotenství nebo péče o dítě. Jinak předseda senátu výkon trestu na potřebnou dobu odloží nebo přeruší.

(3) Z jiných důležitých důvodů může předseda senátu výkon trestu obecně prospěšných prací odložit na dobu nejvýše tří měsíců ode dne, kdy rozhodnutí, kterým byl tento trest uložen, nabylo právní moci.

(4) Pominou-li důvody odkladu nebo přerušení, předseda senátu odklad nebo přerušení odvolá.

(5) Doba, po kterou byl výkon trestu obecně prospěšných prací odložen nebo přerušen, se nezapočítává do lhůty jednoho roku, v níž má být trest vykonán.

(6) Proti rozhodnutí podle odstavců 1 až 4 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 340

Odklad a přerušení výkonu trestu u vojáků a odsouzených povolanych k výkonu civilní služby

(1) Předseda senátu odloží nebo přeruší výkon trestu obecně prospěšných prací, je-li odsouzený povolán k výkonu vojenské činné služby nebo civilní služby.

(2) Ustanovení § 339 odst. 4 a 5 se užíje obdobně též u odsouzených, jimž byl výkon trestu odložen nebo přerušen podle odstavce 1.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 a 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 340a

Přeměna trestu obecně prospěšných prací

v trest odnětí svobody

(1) O přeměně trestu obecně prospěšných prací nebo o přeměně jeho zbytku v trest odnětí svobody rozhodne předseda senátu na návrh okresního úřadu nebo i bez takového návrhu ve veřejném zasedání.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek."

35. V § 341 se slova "zaplacení vymáháno" nahrazují slovy "nařízen výkon náhradního trestu odnětí svobody".

36. § 343 se vypouští.

37. V § 344 odst. 2 se vypouštějí slova "a vymáhání by nevedlo k výsledku".

38. § 362 včetně nadpisu zní:

"§ 362

Opatření v řízení o schválení narovnání

(1) Jakmile se stane vykonatelným usnesení, jímž soud schválil narovnání, předseda senátu zajistí, aby peněžní částka složená obviněným k veřejně prospěšným účelům byla poukázána adresátovi uvedenému v rozhodnutí.

(2) Nelze-li peněžní částku podle odstavce 1 předat, nebo odmítne-li ten, komu je určena, ji přijmout, předseda senátu rozhodne o jejím předání jiné obci nebo jiné právnické osobě na některou z činností uvedených v § 312.

(3) Jestliže soud v přípravném řízení pravomocně zamítne návrh na schválení narovnání nebo státní zástupce vezme takový návrh zpět, anebo soud po podání obžaloby nerozhodne o podání obviněného proto, že takový způsob vyřízení věci nepovažuje za dostačující, předseda senátu zajistí, aby peněžní částka složená k veřejně prospěšným účelům byla vrácena obviněnému.

(4) Proti usnesení podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek."

39. Dosavadní text § 384 se označuje jako odstavec 1 a připojují se k němu nové odstavce 2 a 3, které zní:

"(2) Na základě žádosti cizího státu může soud na návrh státního zástupce rozhodnout o předběžném zajištění majetku nebo jeho části nebo o jeho zabrání za podmínek stanovených v mezinárodní smlouvě, kterou je Česká republika vázána. O návrhu je příslušný rozhodnout okresní soud, v jehož obvodu se nachází majetek, který je předmětem návrhu.

(3) Nestanoví-li mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, jinak, na řízení a výkon rozhodnutí podle odstavce 1 se užijí přiměřeně ustanovení týkající se řízení o zabrání věci.".

40. Za § 384d se vkládá nový § 384e, který zní:

"§ 384e

(1) Ustanovení § 384a a 384d se užije obdobně na řízení o návrhu, aby na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, bylo uznáno a vykonáno rozhodnutí cizozemského soudu o předběžném zajištění majetku nebo o jeho propadnutí či zabrání v trestním řízení.

(6) Nestanoví-li mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, jinak, majetek, který je předmětem propadnutí nebo zabrání podle odstavce 1, připadá České republice.".

Čl. III

Zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona České národní rady č. 26/1993 Sb., a zákonů č. 67/1993 Sb., č. 163/1993 Sb., a č. 326/1993 Sb., se mění a doplňuje takto:

1. V § 3 odst. 3 se za slova "služba dopravní policie," vkládají slova "služba správních činností".

2. V § 33 odst. 1 se tečka na konci věty nahrazuje čárkou a

připojují se slova "pokud tento zákon nestanoví jinak".

3. Nadpis pod § 34 "Operativně pátrací prostředky" se přemísťuje nad § 34.

4. V § 34 odst. 1 se tečka na konci nahrazuje čárkou a připojují se slova "předstíraný převod věci a použití agenta.", vypouštějí se odstavce 2 a 3 a zrušuje se číslování odstavců.

5. Za § 34 se vkládají nové § 34a až 34c, které včetně nadpisů znějí:

"§ 34a

Krycí doklady

(1) Krycími doklady se pro účely tohoto zákona rozumějí listiny a předměty sloužící k utajení skutečné totožnosti osoby. Krycím dokladem nesmí být průkaz prezidenta republiky, poslance nebo senátora Parlamentu, člena vlády, člena Nejvyššího kontrolního úřadu anebo guvernéra České národní banky a služební průkaz státního zástupce nebo soudce, diplomatický pas anebo doklad žijící nebo zemřelé osoby.

(2) Krycí doklad vydává ministerstvo na základě rozhodnutí ministra.

§ 34b

Použití agenta

(1) Služba kriminální policie a služba policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti jsou oprávněny při odhalování trestných činů uvedených v § 33 odst. 2 a trestných činů spáchaných ve prospěch zločinného spolčení použít agenta a to za podmínky, že odhalování těchto trestných činů by jiným způsobem bylo podstatně ztíženo.

(2) Agentem je policista plnící úkoly uložené mu službami uvedenými v odstavci 1, který vystupuje zpravidla s krycími doklady a se zastíráním skutečného účelu své činnosti.

(3) Agentu lze použít jen na základě povolení státního zástupce, který by byl příslušný k výkonu dozoru v přípravě

řízení ohledně trestného činu uvedeného v odstavci 1. V povolení musí být uvedeny účel nasazení a doba, po kterou bude agent použit. Na základě nového návrhu, lze tuto dobu prodloužit.

(4) Státní zástupce má právo od příslušné služby policie vyžadovat údaje potřebné k posouzení, zda důvody pro použití agenta trvají a zda jeho činnost je v souladu se zákonem. O výsledku použití agenta příslušná služba policie vyhotoví záznam, který státnímu zástupci předloží.

§ 34c

Předstíraný převod věci

Předstíraným převodem věci se pro účely tohoto zákona rozumí předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu věci, k jejímuž držení je obvykle třeba zvláštního povolení nebo jejíž držení je nepřípustné."

6. V § 36 se za odstavec 9 vkládají nové odstavce 10 a 11, které zní:

"(10) Bez povolení podle odstavce 2 lze operativní techniku použít s výslovným souhlasem toho, do jehož práv a svobod se zasahuje. O ukončení použití operativní techniky se vyrozumí osoba, která k němu dala souhlas. Je-li tento souhlas dodatečně odvolán, používání operativní techniky se neprodleně zastaví nebo se k jejímu dalšímu používání vyžádá souhlas podle odstavce 2.

(11) Služby uvedené v odstavci 7 bez odkladu informují krajského státního zástupce působícího u krajského soudu, jehož soudce vydal povolení k použití operativní techniky, o tom, že takové povolení bylo vydáno, o prodloužení doby jeho trvání, o odnětí povolení a o ukončení použití operativní techniky podle odstavců 3, 6 až 8. O použití operativní techniky podle odstavce 10 informují krajského státního zástupce, v jehož obvodu k použití operativní techniky došlo. "

Dosavadní odstavec 10 se označuje jako odstavec 12.

7. § 37 odst. 2 včetně poznámky č. 20 zní:

"Operativní techniku lze použít i v případě dožádání státních orgánů na základě povolení k použití zpravodajské techniky podle zvláštního předpisu²⁰⁾).

20) Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.
Zákon č. 67/1992 Sb., o Vojenském obranném zpravodajství,
ve znění zákona č. 153/1994 Sb.".

Čl. IV

Zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, se
mění a doplňuje takto :

1. Dosavadní text § 11 se označuje jako odstavec 1 a
doplňuje se novým odstavcem 2, který zní:

"(2) V trestním řízení může předseda senátu vyššího
soudního úředníka pověřit, aby obviněnému nebo poškozenému
poskytl poučení o náležitostech dohody o narovnání a úkonech
potřebných k jejímu uzavření.".

2. V § 18 odst. 3 se slova " po dobu nejméně dvou let činní
jako soudní tajemníci" nahrazují slovy " činní jako soudní
tajemníci a ke dni přijímací zkoušky nabyli nejméně dvouletou
praxi v této činnosti".

Čl. V

Přechodné ustanovení

Stížnosti pro porušení zákona podané do účinnosti tohoto
zákona se projednají podle dosavadních předpisů.

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem

D ů v o d o v á z p r á v a

Obecná část

Předkládaný návrh novelizace trestního zákona, trestního řádu, zákona o Policii České republiky a zákona o vyšších soudních úřednících sleduje dva základní okruhy problémů. Především reaguje na nutnost přijmout odpovídající právní úpravu, která by umožňovala účinněji zasahovat proti vyšším formám trestné činnosti, všeobecně označovaným jako organizovaný zločin, a to jak z hlediska prevence, tak i represe. Druhou oblastí, na kterou se navrhovaná novelizace zaměřuje, je rozšíření jednak tzv. odklonů v trestním řízení, jednak alternativních trestů.

Tzv. organizovaný zločin jako vyšší forma trestné činnosti je zpravidla charakterizován vysokou odborností pachatelů, založenou na hierarchickém uspořádání funkcí ve zločinném spolčení, s tím související dělbou práce, organizací a koncepčností, vysokou úrovní technického vybavení a propojením v mezinárodním měřítku. Celá činnost zločinného spolčení je zaměřena na dosažení vysokého finančního zisku, který je vedle financování další trestné činnosti používán i k jinak legálnímu podnikání. Na rozdíl od organizované skupiny má zločinné spolčení povahu podniku s dlouhodobou strategií a tomu odpovídajícími obchodními a jinými vztahy. Nebezpečnost trestné činnosti páchané členy zločinného spolčení nebo v jeho prospěch, daná její závažností a soustavností ve spojení se zpravidla velmi dokonalým zajištěním proti vyzrazení, vyžaduje použití zvláštních prostředků při odhalování i postupů při jejím trestání. Vzhledem k tomu, že uvedené prostředky mohou představovat závažný zásah do osobních práv a svobod, je třeba je procesně podrobně upravit, aby se předešlo jejich zneužití. Návrh novelizace se v tomto směru zaměřuje jak na oblast vlastního trestního řízení, kdy je třeba stanovit závazná pravidla při obstarávání důkazních prostředků, tak i na tzv. předprocesní

oblast, t.j. na fázi operativního odhalování a předcházení trestné činnosti. Z tohoto důvodu se navrhuje novelizovat jak trestní řád, tak i zákon o Policii České republiky.

Vzrůstající kriminalita postihující zejména v posledních letech téměř všechny státy, vyvolává potřebu změnit trestní politiku a zabývat se otázkou účinnosti trestů, zvláště pak trestu odnětí svobody. Zvyšující se počet pachatelů odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody přepřlňuje kapacitu vězeňských zařízení, znesnadňuje výchovné působení na odsouzené a dokazuje, že u určité kategorie odsouzených trest odnětí svobody přináší opačné důsledky, než jaké předpokládá zákonodárce. Proto se většina moderních států obrací k hledání alternativ jak trestního postihu, tak i trestu odnětí svobody. Předkládaný návrh novelizace trestního zákona a trestního řádu sleduje obě cesty. Vedle již existujícího institutu podmíněného zastavení trestního stíhání se navrhuje do trestního řádu zakotvit institut narovnání jako možnou formu vyřizování méně závažné trestné činnosti, kde zájem státu na potrestání pachatele ustupuje zájmu poškozeného a veřejnosti na satisfakci a určité formě odškodnění. Vedle toho se navrhuje rozšířit rejstřík tzv. alternativních trestů o nový druh trestu - trest obecně prospěšných prací. Návrh v tomto směru vychází z právních úprav států, kde je tento druh alternativního trestu již delší dobu s úspěchem ukládán. Při formulaci podmínek jeho ukládání bylo rovněž přihlédnuto k doporučení č. R (92) 16 Výboru ministrů členských států k Evropským pravidlům o trestech a opatřeních realizovaných v Evropském společenství.

Realizace návrhu si nevyžádá dodatečných finančních prostředků. Náklady spojené s případnou potřebou dalších pracovních sil budou pokryty z kapitoly státního rozpočtu Ministerstva spravedlnosti. Administrativní agenda spojená se zajišťováním výkonu trestu obecně prospěšných prací v obcích by měla být minimálně vyrovnána ekonomickým přínosem, který obce z výkonu tohoto trestu budou mít. Procesní změnou postupu při výkonu peněžitého trestu by mělo být dosaženo jednak jeho výrazného zrychlení, jednak většího finančního

příjmu do státního rozpočtu za současného snížení objemu nevyvozených pohledávek.

Zvláštní část

Čl. I

K bodu 1 (§ 15a)

V souvislosti s využíváním agentů policie při odhalování trestné činnosti zločinného spolčení je třeba rozšířit okolnosti vylučující protiprávnost. Uvedené osoby jsou často stavěny před nutnost podílet se na trestné činnosti zločinného spolčení, jinak riskují své vyzrazení a s tím spojené závažné následky. V daném případě nejde o jednání v krajní nouzi, pro které je charakteristická snaha zabránit nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem. Osoba jednající ve smyslu § 15a nesleduje překažení trestné činnosti páchané zločinným spolčením ani neodvrací nebezpečí vyvolané touto činností. Jejím cílem je zabránit svému vyzrazení a naopak odhalit členy zločinného spolčení a umožnit jejich trestní postih. Skutečnost, že se sama dopouští jednání, které má znaky trestného činu, je jen prostředkem k zakrytí jejího poslání a k odvrácení nebezpečí jejího vyzrazení. Hranice, v nichž se taková osoba může pohybovat, jsou charakterizovány především tím, že od spáchání takového činu nebylo možné upustit, aniž by se taková osoba vyhnula nebezpečí vyzrazení. I za splnění této podmínky je třeba posuzovat následek takového činu, který nikdy nesmí spočívat v těžké újmě na zdraví nebo smrti. Jde o ochranu hodnot, které je třeba zachovávat, a jejichž narušení nelze zdůvodňovat ani intenzivním zájmem státu na postihu organizovaného zločinu. Při způsobení jiného následku je třeba zkoumat jeho závažnost v porovnání s následkem, který by nastal v souvislosti s vyzrazením agenta a nemožností jeho dalšího působení.

K bodu 2 (§ 21 odst. 2)

Podle zákona o Rejstříku trestů přijatého Poslaneckou sněmovnou dne 15. prosince 1994 lze do evidence odsouzení zapsat i údaje týkající se odsuzujícího rozsudku soudu cizího státu za podmínky, že o zápisu rozhodne nejvyšší soud. Tomuto stavu se přizpůsobuje znění § 21 odst. 2 trestního zákona, které se dosud odvolává jen na mezinárodní smlouvu.

K bodu 3 (§ 27)

Výčet trestů se rozšiřuje tak, aby zahrnoval i trest obecně prospěšných prací a jejich pořadí odpovídalo závažnosti trestu.

K bodům 4 a 5 (§ 33 a 40)

Pachateli trestného činu, který účinně přispěje k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení, se nezaručuje beztrestnost. Takový postoj se navrhuje považovat za polehčující okolnost, resp. ve spojení s dalšími podmínkami za okolnost, odůvodňující uložení trestu odnětí svobody pod dolní hranicí zákonné trestní sazby.

K bodu 6 (§ 43 až 45a)

Trestná činnost páchaná členy zločinného spolčení nebo jinými pachateli ve prospěch tohoto spolčení je z řady důvodů, které již byly uvedeny shora, zpravidla mimořádně závažná a odůvodňuje i přísnější postih. I když pro zločinné spolčení je charakteristické páchání určitého okruhu trestné činnosti, nepostupuje se cestou doplnění těchto skutkových podstat trestných činů o okolnost, že čin byl spáchán ve prospěch zločinného spolčení, jako o okolnost odůvodňující použití vyšší trestní sazby. Takový kazuistický výčet by nemohl být úplný a v praxi by vznikaly nedůvodné rozdíly v trestním postihu v závislosti na tom, do jaké míry zločinné spolčení odpovídá vzorové šabloně. Volí se proto cesta obecné úpravy trestní sazby odnětí svobody za jakýkoliv úmyslný trestný čin spáchaný ve prospěch zločinného spolčení, odpovídající konstrukci ukládání trestu zvláště nebezpečnému recidivistovi. I zde se uplatní materiální podmínka její

aplikace, t.j. existence okolností podstatně zvyšujících stupeň nebezpečnosti činu pro společnost.

Podmínky pro uložení trestu obecně prospěšných prací jsou vymezeny tak, aby se tento druh trestu uplatnil u pachatelů méně závažných trestných činů, na něž není třeba působit trestem odnětí svobody a z nějakého důvodu zároveň nepostačuje nebo není vhodné uložení samostatného peněžitého trestu. Aktuální bude ukládání tohoto druhu trestu zejména za projevy vandalství, výtržnictví nebo méně závažné majetkové trestné činnosti, kde je žádoucí na pachatele působit i veřejným míněním. Výčet druhů obecně prospěšných prací je jen demonstrativní - základní podmínkou je vždy obecná prospěšnost takové práce. Smyslem tohoto druhu trestu není snižovat nabídku volných pracovních míst, ale vhodně doplňovat práce jinak vykonávané v pracovně právním vztahu nebo zajistit výkon takových prací, které se z nějakého důvodu (neatraktivnost, nízký výdělek atd.) v pracovním poměru zpravidla nevykonávají. Sazba tohoto trestu vychází z typové závažnosti činů, za které má být ukládán a výměra trestu odnětí svobody, ve který může být přeměněn, sleduje zejména podporu zájmu odsouzeného tento trest v co nejkratší době vykonat. Zavedení tohoto druhu trestu je v souladu s mezinárodní úmluvou o nucené práci i s Listinou práv a svobod.

K bodu 7 (§ 54)

Podmínkou pro stanovení náhradního trestu odnětí svobody při ukládání peněžitého trestu by nemělo být nebezpečí zmaření jeho výkonu, kdy pachatel je třeba i zcela pasivní a stát se marně snaží občanskoprávní cestou dosáhnout zaplacení peněžitého trestu, ale skutečnost, že pachatel takový trest nevykoná, ačkoliv se jeho osobní a majetkové poměry od odsouzení výrazně nezměnily.

K bodu 8 (§ 55)

Podle dosud platné právní úpravy lze trest propadnutí věci podle § 55 odst. 1 písm. d) trestního zákona uložit jen

tehdy, jestliže celá věc byla získána za věc pocházející z trestného činu nebo z odměny za něj. Jestliže např. pachatel si pořídí věc zčásti za výtěžek z trestné činnosti a zčásti z legálně nabytých prostředků, nelze prohlásit takovou věc za propadlou, byť by poměr legálně nabytých prostředků byl zcela zanedbatelný. Návrh novelizace tento nelogický stav odstraňuje a umožňuje vyslovit trest propadnutí i takové věci, která byla jen zčásti pořízena z výtěžku z trestné činnosti. Výjimku tvoří případy, kdy hodnota tohoto výtěžku je ve vztahu k hodnotě věci zanedbatelná.

K bodu 9 (§ 68)

Ustanovení § 68 odst. 2 se doplňuje tak, aby bylo zřejmé, že do promlčecí doby trestu zákazu pobytu se nezapočítává doba, po kterou byl na odsouzeném vykonáván trest odnětí svobody uložený týmž rozsudkem.

K bodu 10 (§ 78)

Povaha trestu obecně prospěšných prací nevylučuje, aby byl ukládán i mladistvým. I zde bude platit podmínka, že uložení takového trestu nesmí být na překážku přípravě na jeho povolání.

K bodu 11 (§ 89)

Při definování pojmu zločinného spolčení se postihují takové znaky, které jsou charakteristické a pro subjekty páchající tzv. organizovaný zločin jako vyšší formu trestné činnosti společné. K postihu pachatele pro trestnou činnost spáchanou ve prospěch zločinného spolčení se vyžaduje, aby každý z uvedených znaků byl bezpečně prokázán.

K bodům 12 a 13 (§ 145a)

Zákonem č. 134/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění pozdějších předpisů, byla zavedena povinnost označit motorové vozidlo při užití dálnice nebo silnice dálničního

typu nálepkou, která osvědčuje splnění poplatkové povinnosti. Padělání a pozměňování těchto nálepek, které nejsou ve smyslu stávajícího ustanovení § 145a trestního zákona nálepkami k označení zboží pro daňové účely, nelze podle dosavadní právní úpravy trestně postihnout, i když taková ochrana je s ohledem na možné vysoké nelegální zisky z takové činnosti žádoucí. Proto se skutková podstata § 145a upravuje tak, aby zahrnovala i tyto případy.

K bodu 14 (§ 163a a 163b)

V souladu s právními úpravami jiných států se navrhuje jako samostatný trestný čin postihovat pouhé členství nebo jinou formu účasti ve zločinném společenství. V takovém případě se neuplatní v souladu se zákazem dvojího přičítání téhož ustanovení úprava obsažená v § 43 a 44.

V zájmu předcházení trestné činnosti páchané ve prospěch zločinného spolčení se trestní zákon doplňuje o zvláštní ustanovení o účinné lítosti, která zaručuje za splnění v zákoně stanovených podmínek beztrestnost oznamovatele.

K bodu 15 (§ 167)

Shodně s připravovaným návrhem zákona proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (zákona proti praní špinavých peněz), který předpokládá oznamovací povinnost u tzv. neobvyklých obchodů, se zavádí trestnost nepřekažení nejzávažnějších případů podílnictví, t.j. trestných činů podle § 251 odst. 3, a 251a odst. 3 trestního zákona. Současně se s ohledem na závažnost organizovaného zločinu postihuje i nepřekažení trestného činu účasti na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1.

K bodu 16 (§ 171)

Podle dosud platného stanovení § 171 odst. 1 písm. d) je trestným činem jen maření nebo ztěžování ochranného léčení nebo ochranné výchovy. Maření nebo podstatné ztěžování výkonu ústavní výchovy osobou, vůči níž toto opatření směřuje,

není postižitelné, a to ani podle § 171 odst. 3. Přitom z hlediska obsahu těchto institutů a věcných důvodů pro jejich uložení není v praxi mezi ochrannou a ústavní výchovou výraznější rozdíl a nebezpečí, které pro společnost představují mladiství na útěku z ochranné nebo ústavní výchovy je rovněž stejné. Z tohoto důvodu se navrhuje stejně postihovat případy závažného ztěžování nebo maření ochranné i ústavní výchovy.

K bodům 17 a 18 (§ 251 a 251a)

Trestní sazba stanovená v § 251 odst. 2 trestního zákona se upravuje tak, aby korespondovala sazbě zakotvené v § 251a odst. 2, který jinak postihuje speciální formu podílnictví. Současně se stanoví získání prospěchu velkého rozsahu jako okolnost podmiňující použití přísnější trestní sazby. Tuto úpravu si vyžaduje zejména postih případů tzv. praní špinavých peněz, které je organizováno prostřednictvím sítě dalších osob.

Čl. II

K bodu 1 (§ 2)

Trestní řád v dosud platném znění vychází z téměř absolutního uplatnění zásady legality, která připouští výjimky jen ve zcela nepatrném rozsahu (§ 172 odst. 2 tr. řádu). Přitom některé mezinárodní smlouvy zavazují smluvní strany, že v případě podezření z páčání trestného činu ve více státech se v zájmu odhalení celé sítě pachatelů omezí např. na sledování průvozu podezřelé zásilky. Výjimky z povinnosti bezodkladně zahájit trestní stíhání při zjištění skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, mohou být praktické i při objasňování jiného druhu trestné činnosti (zpravidla páchané skupinou pachatelů). Navržená úprava § 2 odst. 3 tr. řádu neznamena rezignaci na část trestné činnosti. Již existující výjimka ze zásady legality se pouze zpřesňuje, aby bylo zřejmé, k čemu se vztahuje, a za jakých podmínek se může uplatnit. Praktický význam má zejména při aplikaci institutu dočasného odložení trestního stíhání

(§ 159a odst. 1), kdy se v zájmu zjištění okolností, za nichž byl čin spáchán a odhalení všech jeho pachatelů umožňuje, aby vyšetřovatel zahájení trestního stíhání na potřebnou dobu dočasně odložil.

K bodům 2 a 3 (§ 8)

Stávající úprava podmínek, za nichž lze vyžadovat údaje, jež jsou předmětem bankovního tajemství, je příliš úzká a neumožňuje vždy rychlé odhalení trestné činnosti, její řádné objasnění a nenapomáhá ani efektivnímu výkonu rozhodnutí. Proto se tyto podmínky rozšiřují za současného zachování záruk před zneužitím tohoto práva. S ohledem na specifika daňového řízení (zejména povinnost uvést všechny rozhodné skutečnosti po pravdě pod hrozbou poměrně závažné sankce) se možnost vyžadovat údaje z tohoto řízení váže na skutečnost, že je vedeno trestní řízení o trestném činu zkrácení daně. Pokud by orgán činný v trestním řízení měl možnost vyžadovat tyto údaje i v řízení o jiných trestných činech, a z takových údajů měl pak dovozovat, zda se trestný čin stal, pak by sankcí uplatňující se v rámci daňového řízení byl daňový poplatník současně protiprávně nucen k doznání pro účely trestního řízení. K posílení ochrany osoby, již se údaje uvedené v § 8 odst. 2 týkají, se zakazuje takové údaje využívat k jiným účelům, než k jakým byly vyžádány.

Podle § 8 odst. 3 a 99 odst. 2 tr. řádu jsou orgány činné v trestním řízení povinny respektovat státem uznanou povinnost mlčenlivosti. V praxi se objevují pochybnosti, zda za takovou povinnost třeba považovat povinnost stanovenou např. na základě § 17 obchodního zákoníku. V kladném případě by bylo výrazně ztíženo nebo i zmařeno objasňování trestné činnosti, která i jen vzdáleně může souviset s podnikatelskou činností, zejména když je z trestné činnosti podezřelý ten, kdo je současně ve smyslu zákona oprávněn vymezit okruh obchodního tajemství. V zájmu odstranění pochybností v tomto směru se uvedené ustanovení doplňuje tak, aby dopadalo na ty případy, které zákonodárce novelou provedenou zákonem č. 292/1993 Sb. sledoval.

K bodu 4 (§ 12)

Připravovaný návrh novelizace celního zákona předpokládá, že v rámci celních orgánů budou zřízeny tzv. inspektoráty celní a finanční stráže, které kromě jiného budou působit při odhalování fiskálních a jiných deliktů, které souvisejí s celním řízením. V těchto směrech budou mít celní orgány větší možnost rychleji a vyčerpávajícím způsobem provést všechny úkony, které zpravidla provádí v trestním řízení policejní orgán, a proto se výčet orgánů, které se ve smyslu § 12 odst. 2 považují za policejní orgány v tomto směru rozšiřuje. I v tomto případě působnost celních orgánů nebude výlučná, ale společná s působností Policie České republiky. Určité úkony trestního řízení provede buď celní orgán nebo orgán Policie České republiky v závislosti na konkrétních okolnostech případu a na tom, který z těchto orgánů čin odhalil.

K bodu 5 (§ 55)

Podle nálezu Ústavního soudu České republiky z 12. října 1994, sp.zn. Pl. ÚS 4/94, je třeba i při poskytování ochrany ohroženým svědkům zachovávat zásady práva obviněného na řádný proces, a při jejich legislativním omezování v zájmu ochrany osobní nedotknutelnosti svědka, tedy jiného základního práva, vycházet z principu, že takový postup je přípustný pouze tehdy, když jiný způsob ochrany nelze zajistit (např. organizačními opatřeními policie). Rovněž je třeba plně respektovat požadavek minimalizace takového zásahu do jiného základního práva. Navrhovaná právní úprava tyto požadavky respektuje. Stanoví subsidiární možnost aplikace tohoto postupu, který přichází v úvahu pouze tehdy, jestliže ochranu svědka nelze zajistit jinými opatřeními. Zdůrazňuje se rovněž výjimečnost tohoto postupu, který je vázán na podmínku, že existují skutečnosti, na jejichž základě lze učinit závěr, že svědkovi nebo osobě jemu blízké hrozí zřejmé nebezpečí porušení jejich základních práv. Stejně jako dosavadní úprava není užití tohoto postupu vázáno na výslech svědka vypovídajícího proti obviněnému. Za splnění uvedených podmínek lze takový postup aplikovat např. i při výslechu svědka navrženého obviněným, který svojí výpovědí vyvíjí

obviněného, avšak hrozí mu nebezpečí ze strany skutečného pachatele.

K bodu 6 (§ 65)

Ustanovení o nahlížení do spisu se doplňuje tak, aby byla zajištěna ochrana svědka, jehož osobní údaje jsou utajovány.

K bodu 7 (§ 67)

Podmínky, za nichž lze obviněného vzít do vazby, se v zájmu právní jistoty a zabránění jejich extenzivnímu výkladu zpřesňují tak, aby bylo zřejmé, že tzv. koluzní důvod vazby je dán tehdy, jestliže hrozí nebezpečí, že obviněný bude působit na soudem dosud nevyslechnuté svědky, nikoliv v případech, kdy všechny důkazy již jsou procesně zachyceny, avšak trvá rozpor mezi obhajobou obviněného a výpověďmi svědků. Pokud svědek při svém pozdějším výslechu výpověď změnil, je třeba se s touto okolností důkazně vypořádat a prověřit důvod této změny. Rovněž u vazebního důvodu pod písm. c) se zpřesňuje text tak, aby bylo zřejmé, že důvodem vazby není obecné nebezpečí z pokračování v blíže neurčité trestné činnosti, které by se dovozovalo např. z obecného poukazu na to, že obviněný je osobou, dlouhodobě a opakovaně se trestné činnosti dopouštějící, ale konkrétní skutečnosti, z nichž vyplývá, že hrozí nebezpečí, že obviněný bude pokračovat v trestné činnosti, pro kterou je stíhán, tedy takové, o jejíž existenci existuje důvodné podezření.

K bodu 8 (§ 71)

Nález Ústavního soudu České republiky z 12. října 1994, sp.zn. Pl. ÚS 4/94, konstatuje, že je třeba zajistit právo domoci se přezkumu ve všech případech rozhodnutí o vazbě, mezi něž je třeba zařadit i rozhodování o prodloužení vazby. Z tohoto důvodu se v § 71 zakotvuje mechanismus, který zaručuje dvouinstančnost řízení i v těchto věcech.

K bodu 9 (§ 79a)

Zajištění účtu u banky jako zvláštní forma odnětí věci, se do trestního řádu doplňuje v souladu s praktickými potřebami orgánů činných v trestním řízení. Úprava postupu při zajištění a jeho zrušení je obdobná jako u odnětí a vrácení věci.

K bodu 10 (§ 86 až 87a)

Oddíl pátý hlavy čtvrté se upravuje, aby odpovídal stávající praxi, kdy dopravu zásilek neprovádí jen pošta nebo jiný "podnik" a zpřesňují se podmínky, za nichž se otevřená zásilka nepředá adresátovi, ani se nevrátí odesílateli. Současně se nově zakotvuje institut záměny zásilky, kterým se má jednak zabránit tomu, aby obecně nebezpečné věci zůstaly v nekontrolovaném oběhu, jednak umožnit objasnění zejména trestné činnosti páchané více osobami zpravidla ve spojení s cizinou. Postup při nařízení záměny zásilky se odvíjí od míry, jakou se zasahuje do práv odesílatele a příjemce.

K bodu 11 (§ 88)

V případě, že soudce v přípravném řízení nařídí odposlech a záznam telekomunikačního provozu, je důvodné, aby o tom vyrozuměl státního zástupce, který vykonává dozor nad přípravným řízením a měl by být informován o všech úkonech orgánů činných v trestním řízení. Z jiných ustanovení zákona nelze tuto povinnost soudu dovodit, i když soud zde rozhoduje vždy na návrh státního zástupce (§ 137 odst. 1 se týká pouze usnesení, nikoliv příkazu).

K bodu 12 (§ 146)

Změna ustanovení § 146 přímo souvisí s rozšířením možnosti domáhat se přezkumu rozhodnutí soudu o prodloužení lhůty trvání vazby v případech, kdy takové rozhodnutí učiní vrchní soud v době, kdy zároveň ve věci rozhoduje o opravném prostředku (zpravidla odvolání) proti rozhodnutí krajského soudu jako soudu prvního stupně.

K bodům 13 až 15 (§ 159a a 160)

Institut dočasného odložení trestního stíhání má umožnit oddálení trestního stíhání ve smyslu § 160 odst. 1, jestliže je to třeba z hlediska objasnění určité trestné činnosti nebo zjištění pachatelů. Lhůta uvedená v odstavci 1 je lhůtou, kterou lze prodloužit i opakovaně, pokud důvody pro dočasné odložení trestního stíhání trvají. V jejím průběhu lze provádět, stejně jako v kterékoliv jiné věci, v níž dosud nedošlo ke sdělení obvinění, jen úkony naznačené v § 160 odst. 2.

K bodu 16 (§ 179)

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, je k zastupování státu u soudu příslušné státní zastupitelství, které u takového soudu působí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Připuštění takové výjimky může být v trestním řízení praktické v případech, kdy určité státní zastupitelství vykonává dozor nad přípravným řízením ve skutkově a právně složité věci a právní kvalifikace nebo jiná hlediska významná pro určení místní a věcné příslušnosti pak odůvodňují podání obžaloby u jiného soudu, než u kterého takové státní zastupitelství působí. Jedná se zejména o věci, u nichž v souvislosti s podáním obžaloby dojde např. k překvalifikaci stíhaného skutku, nebo o věci, u nichž v souladu se zákonem o státním zastupitelství došlo k atrakci na vyšší státní zastupitelství. Za situace, kdy se od státního zástupce v řízení před soudem předpokládá daleko vyšší aktivita při zastupování obžaloby, je třeba umožnit, aby obžalobu zastupoval státní zástupce, který prováděl dozor nad přípravným řízením.

K bodům 17 a 18 (§ 188)

Ustanovení o způsobech rozhodnutí při předběžném projednání obžaloby se doplňuje tak, aby bylo zřejmé, že takovým rozhodnutím může být i rozhodnutí o schválení narovnání.

K bodu 19 (§ 209)

Změna ustanovení § 209 souvisí s novou úpravou ochrany svědka, zakotvenou v § 55 odst. 2. V souladu s požadavkem vyjádřeným v nálezu Ústavního soudu České republiky se ve všech případech zachovává právo obviněného na konfrontaci s obviněným "tváří v tvář". Ochranu před vyzrazením jeho totožnosti včetně jeho vzhledu ve vztahu k třetím osobám lze zajistit vyloučením veřejnosti podle § 200 odst. 1.

K bodům 20 až 22 (§ 223a, 225 a 231)

V případě, že jsou splněny zákonné podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání nebo pro schválení narovnání, není důvodu nepřipustit, aby soud takové rozhodnutí učinil jak za hlavního líčení, tak i mimo něj. Proto se příslušná ustanovení v těchto směrech doplňují.

K bodům 23 až 25 (§ 266, 266a a 274)

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud České republiky se personálně stabilizoval, je možné mu v celém rozsahu svěřit agendu, která mu logicky jako nejvyššímu článku soudní soustavy náleží, t.j. agendu rozhodování o stížnosti pro porušení zákona. Vrchní soudy podle této koncepce budou nadále působit jako soudy rozhodující v trestních věcech především o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím krajských soudů jako soudů prvního stupně. Úprava obsažená v § 274 je pouze zpřesňující povahy.

K bodu 26 (§ 309 až 314)

Institut narovnání je jednou z možností odklonu v trestním řízení, tedy alternativy klasického trestního řízení. Uplatní se zejména v případech, kdy stát na trestním postihu pachatele nemá výrazný zájem a trestný čin má spíše podobu sporu mezi obviněným a poškozeným. Základní podmínkou schválení narovnání je skutečnost, že obviněný zaplatí vzniklou škodu, resp. jinak odčiní újmu způsobenou trestným činem a podle povahy věci též přispěje odpovídající částkou na veřejně prospěšné účely a takový způsob vyřízení věci lze

považovat za dostačující. Narovnání je obecně přípustné jak ve stadiu řízení před soudem, tak i v přípravném řízení. V přípravném řízení je k podání návrhu oprávněn státní zástupce ze zákona, a proto o takovém návrhu soudce rozhodne vždy, ať již mu vyhoví, nebo jej zamítne. Vzhledem k tomu, že obviněný nemá právní nárok na uvedený způsob vyřízení věci, po podání obžaloby soud nemá povinnost o jeho podnětu nebo podnětu státního zástupce rozhodovat, ale přihlédne k nim stejně, jako ke kterémukoliv podání učiněnému v tomto stadiu řízení. Vzhledem k tomu, že narovnání svým obsahem nahrazuje výrok o trestu, připouští se pouze u typově méně závažných trestných činů. Rozhodnutí o narovnání se navrhuje evidovat způsobem, který předpokládá vládní návrh zákona o Rejstříku trestů.

K bodům 27 a 29 (§ 314c)

Okruh osob oprávněných podat stížnost proti rozhodnutí samosoudce podle § 314c odst. 1, se upravuje tak, aby korespondoval ustanovení § 188 odst. 3, které dopadá na věcně shodná rozhodnutí učiněná v řízení před senátem.

Obdobně jako je tomu v § 188 se i v řízení před samosoudcem doplňuje výčet druhů rozhodnutí, která může samosoudce učinit po podání obžaloby, o podmíněné zastavení trestního stíhání a schválení narovnání. Vzhledem k úpravě institutu narovnání (§ 309 až 314) se i zde přikazuje, aby samosoudce o schválení narovnání rozhodoval ve veřejném zasedání.

K bodu 30 (§ 314e)

Výčet trestů, které lze trestním příkazem uložit, se doplňuje o trest obecně prospěšných prací.

K bodu 31 až 33 (§ 328)

Postup soudu při rozhodování o odkladu a přerušení výkonu trestu odnětí svobody v případech uvedených v § 328 se doplňuje tak, aby stejný režim platil i pro osoby povolané k

výkonu civilní služby a byla tak respektována zásada rovného postavení těchto osob a vojáků vyjádřená v zákoně č. 18/1992 Sb., o civilní službě, ve znění zákona č. 135/1993 Sb.

K bodu 34 (§ 335 až 340a)

V rámci výkonu trestu obecně prospěšných prací se v trestním řádu upravují instituty odkladu, přerušení a upuštění od výkonu trestu. Tato úprava je obdobná jako u výkonu jiných druhů trestů, např. trestu odnětí svobody. Vzhledem k tomu, že v průběhu výkonu trestu bude třeba, aby soud úzce spolupracoval s obcemi, stanoví se ve vykonávacím řízení součinnost s okresním úřadem, v jehož obvodu odsouzený bydlí. Samotná úprava způsobu výkonu trestu vychází z předpokladu, že každý okresní úřad bude mít na základě údajů poskytnutých od obcí ve svém obvodu přehled konkrétních požadavků na obecně prospěšné práce z hlediska jejich druhu i místa.

K bodům 35 až 37 (§ 341, 343 a 344)

Změna postupu při výkonu peněžitého trestu vychází z principu, že k němu nelze přistupovat jako k výkonu pohledávky např. z občanskoprávního vztahu. Pravomocným uložením tohoto trestu vzniká zákonná povinnost odsouzeného podrobit se jeho výkonu, t.j. v daném případě zaplatit peněžní částku, v níž byl trest uložen. V opačném případě není důvodu neuplatnit vůči němu náhradní formu postihu, t.j. nařídít výkon náhradního trestu odnětí svobody. Dosavadní právní úprava odsouzenému umožňuje výkon peněžitého trestu blokovat nebo prodlužovat, aniž by se dalo dovodit, že jej maří a jsou splněny podmínky pro nařízení náhradního trestu odnětí svobody. Tato skutečnost vede ke stavu, kdy soudy na rozdíl od praxe jiných států tento druh trestu jako alternativního ve vztahu k trestu odnětí svobody využívají ve stále menším rozsahu a naopak jejich pohledávky z nevyplacených peněžitých trestů rostou. Navržená úprava zachovává instituty odkladu, povolení splátek a upuštění od výkonu trestu v případech, kdy pro takový postup svědčí změna osobních nebo majetkových poměrů odsouzeného. Rovněž se

zachovává možnost, aby odsouzených kdykoliv odvrátil výkon náhradního trestu odnětí svobody tím, že peněžitý trest zaplatí.

K bodu 38 (§ 362)

V ustanovení § 362 se upravuje postup soudu v případech rozhodování o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání a v případech, kdy soud po podání obžaloby nerozhodne o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání proto, že takový způsob vyřízení věci nepovažuje za dostačující. Upravuje se též postup soudu, jestliže adresát uvedený v rozhodnutí o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání odmítne peněžní částku k veřejně prospěšným účelům z jakéhokoliv důvodu převzít, nebo ji nelze doručit (např. proto, že příjemce - právnická osoba v mezidobí zanikne).

K bodům 39 a 40 (§ 384 a 384e)

Podmínky, za nichž je možné rozhodnout o konfiskaci, se vymezují tak, by nekonkurovaly rozhodování o propadnutí nebo zabránění věci podle trestního řádu a zároveň korespondovaly požadavkům stanoveným v mezinárodní konvenci Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu (viz zejména čl. 7, 11 a 18 konvence). Rovněž se touto úpravou sleduje, aby na základě žádosti cizího státu bylo možné vyhovět jeho dožádání týkající se provedení nebo zajištění důkazu (zejména čl. 4 konvence).

Trestní řád v ustanoveních § 38a až 384d nepředpokládá, že by se rozhodovalo o uznání a výkonu jiného rozsudku cizozemského soudu, než kterým byl uložen trest odnětí svobody. Proto se v souladu s uvedenou konvencí výslovně umožňuje, aby byla uznána a vykonána i taková rozhodnutí cizozemských soudů, jimiž bylo rozhodnuto o zajištění nebo konfiskaci majetku.

Čl. III

K bodu 1 (§ 3)

Výčet služeb působících v Policii České republiky se doplňuje o službu zajišťující úkoly stanovené v § 2 odst. 2 zákona ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

K bodům 2 až 5 (§ 33, 34, 34a až 34c)

Rejstřík operativně pátracích prostředků se rozšiřuje o předstíraný převod věci a použití agenta. Podmínky, za nichž lze tyto prostředky použít, odpovídají standardním zahraničním úpravám a jsou i v souladu s požadavky mezinárodních smluv, kterými je Česká republika v trestní a bezpečnostní oblasti vázána.

K bodu 6 (§ 36)

Podmínky, za nichž se připouští použití operativní techniky bez povolení soudu, jsou stejné, jaké analogicky platí v trestním řízení.

K bodu 7 (§ 37)

Použití operativní techniky připouštějí i jiné zákony, než jen zákon o Policii České republiky (zák.č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě a zák.č. 67/1992 Sb., o Vojenském obranném zpravodajství, ve znění zákona č. 153/1994 Sb.). Uvedené zákony upravují jen procedurální postup při rozhodování, zda žádosti o použití operativní techniky lze vyhovět. Předpokládají, že vlastní technické nasazení operativní techniky provede policejní orgán. Proto se zákon o Policii České republiky doplňuje tak, aby byl v souladu s výše uvedenými zákony.

Čl.IV

K bodu 1 (§ 11)

Navrhované doplnění souvisí s novým institutem trestního řízení, kterým je narovnání. Podmínkou jeho aplikace je

uzavření dohody mezi obviněným a poškozeným o způsobu úhrady vzniklé škody nebo o odčinění jiné újmy vzniklé trestným činem. Není vhodné, aby v konkrétním případě soudce poskytoval obviněnému a poškozenému právní pomoc při uzavírání takové dohody, zejména když je na něm, aby později rozhodoval, zda dohodu schválí. Může takovým úkonem, spočívajícím v poučení o obsahu narovnání a konkrétních úkonech obviněného nebo poškozeného s tím spojených, pověřit právě vyššího soudního úředníka, pokud má za to, že v konkrétním případě uzavření takové dohody přichází v úvahu.

K bodu 2 (§ 18)

Platná právní úprava stanoví jako jednu z podmínek k přijetí ke zkrácenému studiu vyšších soudních úředníků podmínku, že uchazeč byl v posledních pěti letech před účinností zákona činný ve funkci soudního tajemníka nejméně po dobu dvou let. Účelem této podmínky je, aby zkrácenému studiu předcházela nejméně dvouletá praxe v odborné soudní činnosti a byla tak dána záruka potřebné délky praktické přípravy na výkon funkce vyššího soudního úředníka.

S ohledem na to, že ke zkrácenému studiu mohou být přijímáni tito uchazeči po dobu čtyř let od účinnosti zákona, jeví se tato podmínka neúměrnou tvrdostí vůči těm zaměstnancům soudů působícím ve funkci soudních tajemníků, kteří sice tuto podmínku nesplňují k 1. lednu 1995, ale potřebnou praxi ve výkonu této funkce mohou získat i po tomto datu, neboť činnosti soudních tajemníků mohou vykonávat ještě po dobu čtyř let od účinnosti zákona. Nejeví se proto důvodné, aby tito zaměstnanci, projeví-li zájem o studium, museli absolvovat studium v délce 3 let, včetně praktické přípravy.

V souladu s účelem této podmínky se proto navrhuje zakotvit, že podmínku dvouleté praxe ve funkci soudního tajemníka splní i ti uchazeči o zkrácené studium, kteří této délky praxe dosáhnou ke dni konání přijímací zkoušky.

Čl. V

V přechodných ustanoveních se upravuje režim věcí, v nichž byly podány stížnosti pro porušení zákona do účinnosti navrhovaného zákona. V zájmu jejich plynulého vyřízení se zachovává dosavadní příslušnost soudu.

Čl. VI

Datum účinnosti zákona se bude odvíjet od předpokládaného průběhu legislativního procesu a bude závislé i na účinnosti novely občanského soudního řádu, která zakotví výlučnou působnost Nejvyššího soudu v řízení o dovolání. Je ovšem žádoucí, aby alespoň ustanovení trestního řádu týkající se ochrany svědků (§ 55 a 209) nabyla s ohledem na nález Ústavního soudu č. 214/1994 Sb. účinnosti dnem 1. března 1995.

Příloha IV

N á v r h k o m u n i k é

Vláda projednala návrh zákona kterým se mění a doplňují trestní zákon, trestní řád, zákon o Policii České republiky a zákon o vyšších soudních úřednících.

Návrh sleduje dva základní okruhy problémů. Především reaguje na nutnost přijmout odpovídající právní úpravu, která by umožňovala účinněji zasahovat proti vyšším formám trestné činnosti, všeobecně označovaným jako organizovaný zločin, a to jak z hlediska prevence, tak i represe. Rozšiřuje se okruh tzv. operativních prostředků používaných Policií při odhalování zvláště závažné trestné činnosti a zpřísňuje se postih trestné činnosti spáchané v rámci tzv. zločinného spolčení nebo v jeho prospěch.

Druhou oblastí, na kterou se navrhovaná novelizace zaměřuje, je rozšíření jednak tzv. odklonů v trestním řízení, jednak alternativních trestů. Mezi ně patří navrhovaný institut narovnání mezi obviněným a poškozeným a trest obecně prospěšných prací jako alternativa k trestu odnětí svobody.